Број 138 У Новом Саду у недељу 23. јуна 1902 Година XXXVII.

„Застава“ излази сваки дан осим понедељника и дана за свецем.

Цена је за Аустро-Угарску: на један месец 2 кр. 40 пот. на четврт године 7 круна. За Црну Гору, Србију, Немачку, Румунију, и за све остале стране земље на на четврт године 10 круна.

Народним бројевима од петка цена је: за пола године 2 круне, на целу годину 4 круне

Поједини бројеви стају 10 потура.

ЗАСТАВА

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

Издање: „Рада“ деоничарског друштва за издавање српских књига и новина у Руми.

За огласе плаћа се по 12 пот. од сваке врсте оваких ситних слова.

Дописи шаљу се уредништву а претплата и огласи администрацији „Заставе“.

Уредништво и администрација „Заставе“ је у кући г. Јов. Т. Чавића, на пијаци.

Рукописе не враћамо.

Поједини бројеви стају 10 потура.

Стање наших народно-црквених фондова и заклада.

Идуће саборске седнице отпочеће се расправа о буџету за 1902. годину. Ово је веома важан предмет, који засеца у најбитније интересе нашег народа.

Наши народни фондови и закладе достигоше иметак од 19 милијуна круна. Ово је иметак, који може да донесе веома многе приходе, кад се рукује вешто и савесно.

Буџет, што га је предложио саборски одбор овоме сабору, показује примања од 1,274 208 круна, расхода 836.087, те би вишак износио 438.121 круну.

Овај вишак иде већином на фондове и закладе из којих се може трошити само на извесне цели. Фондови, из којих се може трошити на просвету, нарочито на школе износе око 5½ милијуна круна. Но и то је свота, која би могла да донесе далеко више прихода но до сад, те да подмири све наше горуће просветне потребе, кад би се руковало савесно и мудро.

Но ван ових 5½ милијуна круна, чији се приход може употребити на наше школе и просвету, треба на ту цел да иде и половина годишњег прихода свију наших манастира.

Но како стојимо у том погледу?! Буџет за 1902. годину предвиђа чист приход од манастира 16.800 круна. Те би за ту годину дошло одатле на школе 8.400 круна.

Но и ово је само на папиру. Јер наши манастири често не унесу у фондове ни шта, а често тек неколико стотина форината. Та у години 1891. било је чиста прихода од наших манастира свега 780 круна, а било је предвиђено далеко више.

Но шта би било, кад би наши манастири и донели 1902. године 16.800 круна?! Та наши манастири плаћају на свој посед државног и општинског данка 110 000 круна. Може се већ по томе измерити колики је то иметак и колико треба такав иметак да донесе чиста прихода. Дал само 16.800 круна?

Наши манастири издржавају тек око 80 калуђера, а имају још приход од парохија, од цркве, од милостиње и другог.

Прорачун манастира за 1902. год. показује укупна прихода 688.000 круна. Али показује и расхода 671.000 круна. Ко боље загледа у цифре нашао би, да се обрађивање земље нашим калуђерима не рентира, но да имају на њу штете. Штете на 52.000 јутара земље. И из тог прорачуна излази, кад наши калуђери не би имали прихода од цркве, милостиње, парохија, од креча, камена, воденица, крчми, риболова, цигљане, они би поред 52.000 јутара земље умрли од глади. Толико им се не исплаћује обрађивање те земље.

И из овога излази, да је издавање манастирске земље под закуп, једини спас. Тим начином могла би да отпадне на нашу просвету веома знатна свота, која се овако без трага разлиже.

И опет велимо, сабор ће имати велики задатак при претресању буџета. Почињући од чиновника, који вуку грдне плате из народних фондова, а врше сасвим друга приватна занимања, па све до управе с манастирским имањем, треба да почне озбиљно расчишћавање.

Нови Сад, 22. јуна.

„Дневник“ против „Заставе“. Београдски „Дневник“, који је у рукама оних напредњака, који су здружени с оним радикалима, који радикали виде једини спас у савезу с напредњацима, тај „Дневник“, написао је чланак, по коме му изгледа, да радикали немају на сабору право. А тај чланак прештампао је „Србобран“ с великим тријумфом.

Што се нас тиче, ми смо се у политици вазда разилазили с „Дневником“, па и сад бележимо с највећим задовољством, што се с тим листом разилазимо и овог пута у мишлењу. Зло би стојало с политиком радикала, кад би је још и „Дневник“ хвалио. — Што се „Србобрана“ тиче, има на ког да се позове и има с ким да се понесе.

Српски народни црквени сабор.

Саборска седница 21. јунија (4. јула) 1902.

Сабор је на јучерањој седници попуњавао упражњена места у саборском одбору. Изабрао је на место др. Медаковића и М. Николајевића, који су се захвалили: Евгена Думчу и Буда Будисављевића. Евген Думча је одмах захвалио, а и Буде Будисављевић захвалиће, као што изгледа, чим стигне у Карловце, јер је на путу.

Као што се види, противници радикалне странке, које је она хтела да бира у саборски одбор захваљују се, па били самосталци или припадали другим странкама. Јасно је, шта то значи. Те странке неће да помогну радикалној странци у томе, да дође нов ред у автономији. И да у саборском одбору не седе људи само једне странке, но да буде и контрола, те да пође једном код нас парламентарним путем. Заслуга за то припала би онда радикалној странци, а то противницима радикалне странке не подноси. Они знају само за већину и јер радикална странка није хтела да им уступи већину, не треба им ништа. Но биће то и друкчије И ако су се сви здружили данас против радикалне странке, јер мисле, још ће им испасти за руком, да ту странку ма како омету, ипак ће се преварити. Иза ове ствари има пуно интрига, о којима ће још бити речи.

Радикална странка је одмах бирала на место Евг. Думче дра Мишу Михајловића у саборски одбор, а на место дра Михајловића, који је био заменик, дра Ј. Радивојевића-Вачића.

Сабор је иначе претресао молбе и жалбе. У суботу неће бити седнице, већ ће радити одбори. Јер, као увек, показало се и сада сметња.

Прорачун за годину 1902. који је штампан и раздељен међу посланике, није био тачан. Фондови су узети да носе 7% интереса а носиће 6%. То мења врло многе ставке, те је сад рачун сасвим други. Учињено је дакле све могуће и немогуће да посланици не добију ништа на време, а што и добију, то да буде погрешно.

Буџетска дебата биће у првој доидућој седници.

* * *

Потпредседник отвара у 10 сати седницу и позива перовође да прочитају записнике од предпрошле и прошле седнице. Оба се записника без примедбе одоставеравају.

Од епископа присутни су: Гаврило вршачки и Лукијан будимски.

Подносе се петиције разних општина.

М. Клицин подноси предлог, да Школски Савет изда нове школске књиге, које би одговарале

ПОДЛИСТАК.

ТАЈНА.

Доста оштар ветар је дувао с мора према манастиру светога Пантелеимона у св. Гори. То је управо разгонило и братију по њиховим ћелијама те се нико није дао видети, као да је све било изумрло. Није се ту чуло ни гласка, нити се чуо бар какав шушањ као знак од живота. Калуђери су радили по својим ћелијама домаће послове за себе тихо и нечујно, као да није било живе душе. У тој неразумљивој тајанствености, као да се осећала она ненадмашима светиња манастирска, која је тако силно привлачила свет, који је био жедан и жељан те светиње. Да, да, та тајанственост је много говорила, али наравно, својим језиком, који је захваћао човеково срце а пробадао човекову душу... Како је то моћан језик и силан говор!

Игуман отац Атанасије, такођер је био у својој ћелији. Била је то доста пространа одаја, изидана од тесанога камена са јаким мраморним довратцима. У ћелији био је обичан намештај, па по томе и није ништа упадало у очи, нити је човека задржавало. Но у прочељу је о зиду висила слика спаситељевог распећа скоро у природној величини. Била је то величанствена слика, на којој су биле изражене муке, које је богочовек мучио, па онда она његова божанствена црта, на основу које рече: »Опрости им оче, јер не знају шта чине!..« Све је то слици давало управо узвишеног живота и она је мало утицала на посматрача. Управо, у томе се огледала сила саме вештине, којом је слика била израђена. Па тако је на човека и утецала, те је пред њом морао задрхтати и окорели грешник, а за себе рећи: Боже, буди ми милостив!

Игуман, отац Атанасије, био је претурио шесдесету годину, али је ипак био још крепак. Имао је дугу косу, која је била у полак побелила, и која му је падала по раменима. Имао је подужу и рђу браду, која се спуштала на груди, и која је такођер била прогрушана. Отац игуман је имао загасите очи, у којима као да се била угасила и последња искрица од живота. Но кад се човек мало боље загледао, то је могао и у томе укоченом погледу погледати неку тајну, која се ту скрива, и која би да каже много, много... али ту је калуђерски завет, па преко тога никуда. Колико и колико тајни нађу свој гроб у недрима такога једнога калуђера!

Игуман је прегледао пошту која је тога дана стигла, и врх свакога писма је одрезивао. На једну гомилу је метао писма, која је из обвоја вадио, а на другу гомилу је полагао новац, који је вадио из појединих писама. Кад је све то обавио, прво је пребројао новац, и нашао, да је тога дана стигло хиљаду и две стотине рубаља прилога са стране. Игуману се мало набрало чело, па онда више за себе рече:

— Ситни послови, али боље ишта него ништа...

За тим је узео новац и однео га у благајну, која је стајала у дну собе, те је новац пажљиво још једном пребројао и у благајну сместио, па онда задовољно рече?

— Бог да прости!

После тога је поново сео на своје старо место и пажљиво почео прегледати писма, оним истим редом, којим их је примио, отворио и сложио. Кад подиже прво, он уздахну и више за себе рече:

— Василије Васиљевић опет тражи опроштај грехова и шаље триста рубаља прилога. Лепо, лепо, побожна душо, учиниће се по жељи а остало је у божијој руци..

— Михајило Милов, тражи допуст да може узети своју рођаку за жену и шаље триста рубаља прилога. Али, да ли то иде? То мора одлучити братски савет, па онда да се молитељ извести.

Тако је игуман прегледао и остала писма, па је код свакога чинио гласно примедбе и одмах наређивао шта да се чини. То је трајало скоро читав сат, јер је писама подоста било, а сваки молитељ је хтео да своју ствар што боље образложи, те да сигурнији буде успех, пошто је сваки очекивао помоћ и благослов из Свете Горе.

сврси, а у својој наклади, чист пак приход да иде у светосавски фонд.

М. Косовац подноси следећа четири предлога:

1. Да се позове изабрати правни одбор, да проучи правну страну наше школе, да донесе предлог, како да се та страна наше школе очува, како да се поврате школе у Троједници, Граници и Шајкашкој. Даље, да поднесе предлог: како да се школска имања очувају а узета имања у Граници и Троједници поврате. На послетку, да поднесе предлог, по коме би се извела на чисто ствар оних школа, које треба да се подигну помоћу политичних општина.

2. Да се на основу напредне науке и наших горућих потреба спроведе организација основне школе и више девојачке школе, као и учитељске школе. Спровађање уредбе и школске организације да се доведе у свезу са предлогом о стручној анкети. Да се уреде забавишта са обзиром на напредну науку и принципе који постоје у нашем народу.

3. Да се заведе ред у администрацији Школског Савета, као и у администрацији епархијских управа и да се тако омогући тачно и брзо званичење, а све те управе одозго па на ниже да су дужне сваке године публиковати извештаје о своме раду. Да се закључак 14. седнице саборске бр. 10. протегне и на административни рад школских надзорника.

4. Да Школски Савет спреми извештај о своме раду од 1872–1890. у колико исти није био пред сабором и у колико га исти није претресао.

М. Ћосић подноси два предлога: 1. Да се наставни план за основне школе, пошто не одговара својој сврси, измени и да Школски Савет по преслушању епархијских учитељских зборова што пре други наставни план изради; 2., да Школски Савет донесе друга дисциплинарна правила за учитеље.

Сви се ови предлози примају и упућују одбору за дневни ред да их у своје време пред пленум изнесе.

Др. Миладиновић у име одбора за дневни ред извештава да је одбор овако донео нацрт за даљи дневни ред: Прорачун, попуњење саборског одбора и петиције. — Прима се.

Ј. Магарашевић држи, да би се требао позвати петицијони одбор да посвршава оне петиције, које стоје у свези са буџетом.

Др. Радивојевић-Вачић као референт прорачунског одбора извештава да одбор није могао доспети да цео прорачун претресе, но одбор је у напред већ изрекао принцип штедње, али не на штету самих истинских потреба. Упозорава, да нацрт прорачуна, који је посланицима раздељен, није коректан, јер је у њему камата на 7% рачуната, а саборски одбор је установио да од 1. јуна 6% камата буде, а то чини разлику у приходу са 40.000 круна мање од тога времена. Замера и форми, јер је незгодна и требао би се од сад облик променути тако, да се засебно истакну потребе, а на другој страни одмах покрића за те потребе. До сад је одбор прегледао само неки део расхода и оставио је неке ставке in suspenso, док петицијони одбор не реши петиције и сабор не донесе одлуку, да би и тај издатак још за ову годину ући могао. Чинио је велике промене у чиновничким платама и местима. Обзиром на §. 27. о дотацији епископата донеће одбор посебан предлог. Умољена је управа фондова да донесе о том нацрт и одбор ће га у претрес узети Одбор ће настојати, да што пре посао посвршава и онда ће коначне предлоге донети. — Узима се на знање.

Приступа се избору два редовна члана за саборски одбор и једнога заменика.

Седница се одгађа на $^1/_4$ часа.

По обављеном избору највише и то 40 гласова добили су за редовне чланове: Евген Думча и Буде пл. Будисављевић а за заменика др. Миша Михајловић и проглашују се за изабране.

Евген Думча захваљује се на поверењу, али пошто има врло много других звања то не би могао долазити у седнице и подноси оставку. — Прима се.

Др. Мандић мисли да би требало то место одмах попунити. — Прима се.

Одгађа се седница за 5 минута.

При поновном избору изабран је за редовна члана др. Миша Михајловић. Пошто је избором његовим остало упражњено место то се приступа избору заменика. Изабран је за заменика др. Јован Радивојевић-Вачић.

Прелази се на петиције.

Референт Мандровић: Изборници госпићког среза поднели су представку са молбом да се парохије где су администратори са паросима попуне. Епархијске власти издале су наредбу да се донде не попуњују сталнима те парохије док дотичне општине не подигну парохијске домове. Пошто се то коси са 54. §. кр. рескрипта то петицијони одбор предлаже да се упути саборски одбор да надлежну епарх. власт позове да та места што пре попуни. — Враћа се поново петицијоном одбору да изврши које ту наредбу издао.

Изборници госпићког среза моле да се остарели прота лички Данило Трбојевић умирови, пошто је тако стар да ни парохијске ни административне дужности не може више вршити.

Петицијони одбор узео је у обзир заиста велику старост протину те предлаже да се упути сабор. одбор да то место попуни и да му се да годишња потпора од 1200 круна.

С. Цвејић вели да прво конзисторија решава о умировљењу, и ако она мериторно реши умировљење онда се тек има упутити саб. одбор да означи своту.

Купусаревић потпомаже Цвејића. Код нас постоје намесници и они замењују протопрезвитера у администрацији а капелан у парох. дужности. Држи да се свештеник не може без своје воље умировити.

Др. Миладиновић: Кога су хтели умировити, умировили су га и против његове воље. Треба и те реактивирати.

Купусаревић: То је на жалост истина.

Др. Рокнић вели да би као прешну ствар ваљало конзисторији подастрти.

Кнежевић зна да је Трбојевић искао сам умировљење а шта је у том погледу уређено држи да би то сабору знао казати народни црквени тајник.

Др. Л. Секулић не сећа се за сваки поједини случај. И он је за предлог Цвејићев.

И. Јелчић држи да сабор има право да бар своту означи, ако би т. ј. конзисторија пензију изрекла и прихваћа 1200 кр.

Крајновић зна да је прота тражио умировљење и да се та ствар већ неколико година потеже и од тога пати и црква и народ и прота. Намесник је од проте 50 км. далеко.

Др. Миладиновић држи да би требало прво начелно да будемо на чисто да ли се у опште свештеник без своје воље може пензионисати и онда тек да се ово питање реши. Он вели да не може и ако се то у неком случају догодило. Предлаже да се упути натраг петицијоном одбору да овај прво предлог донесе да ли се свештеник може умировити.

П. Крајновић вели да је то излишно, јер је њему познато да сам прота тражи мировину.

Др. Ст. Јовановић потпомаже предлог Миладиновићев.

М. Медаковић вели да прота хоће у пензију али му је 800 кр. мало, јер овако на по плате има 1300 кр. но ако му одреду годишње 1200 кр. прота ће се задовољити. Потпомаже Јелчићев предлог.

С. Цвејић не види из петиције да прота тражи пензију но изборници госпићког среза а шта прота мисли то он не зна.

Обреновић је да се молба упути конзисторији.

Др. Миладиновић вели да се овде ради о том, да ли се свештеник може умировити или не. Измењује свој предлог и предлаже да се ова ствар уступи одбору за предлоге.

Јелчић повлачи натраг свој предлог.

Др. Мушицки противан је предлогу Миладиновићевом, јер је сабор као што види цео с тим на чисто да се свештеник против своје воље не може умировити. За предлог је Цвејићев са допуном Рокнићевом.

Пошто и референт прихваћа предлог Цвејићев са допуном Рокнићевом то и сабор усваја

Бирачи среза госпићког моле да сабор протумачи да ли и они који не плаћају никакав парохијал (јер у гор. карловачкој дијецези само земљорадници 20 нов од рала плаћају, дочим чиновници и обртници не плаћају ништа) могу бити бирани. — Петицијони одбор предлаже да се упути одбору за предлоге. — Прима се.

Одбор за градњу цркве у Крижевци моли да му се да потпора за црквене утвари за унутарње украшење цркве. — Петицијони одбор предлаже да се упути саб. одбор да из неприкосновеног фонда изда 3000 кр. ако исти одбор преко надлежне епарх. власти поднесе прорачун и докаже потребу.

Муачевић држи да треба ту ствар упутити прорачунском одбору да он даде своје мнење у погледу своте.

Обреновић држи да је коректно упутити саборском одбору али да му се не означи свота и то не из неприкосновеног фонда но из расположивог иметка.

Купусаревић вели да се за такве ствари треба обратити конзисторији за дозволу а не управо сабору.

Прима се предлог петицијоног одбора са допуном Муачевићевом.

Српска црквена општина у Водопечу моли припомоћ од 2000 кр. за поправку своје цркве. Петицијони одбор предлаже: пошто молба није доказима поткрепљена и обновљена да се одбије. — Прима се.

Препарандија у Карловцу иште годишњу припомоћ за библиотеку и учила. Пет. одбор предлаже да се упути с препоруком прорачунском одбору да у прорачуну одреди своту тим пре што је већ у нацрту свота од 400 круна неђ метута. — Прима се.

С. Вујичић удова учитељка у Земуну моли годишњу потпору. Пет. одбор предлаже да се одбије пошто молба није ничим поткрепљена. — Прима се.

Професори препарандије у Гор. Карловцу моле сабор. одбор да се исплате погребни трошкови пок. Владана Арсенијевића њег. професори у своти 708 кр. — Прима се.

Црквена општина у Карловцу моли да се вежбаоница издржава из истих извора као и препарандија. Петицијони одбор предлаже да саборски одбор дозначи онолико колико је нужно за издржавање учитеља и учитељице. — Уступа се прорачунском одбору.

Др. Ж. Миладиновић предлаже да се сутра не држи саборска седница да би сви одбори могли цео дан радити и материјал за сабор спремати. — Усваја се.

У 2 сахата затвара потпредседник седницу и заказује идућу за уторак у 10 сахати.

Политички преглед.

Француска и Италија. У француском сабору говорио је министар спољних послова о пријатељству између Француске

Игуман је био прелистао и последње писмо, те га је спустио доле, и као да му је нешто одлануло. Но у томе се с поља чуло куцање, тихо, па јаче, на што игуман промукло рече:

— Слободно хришћанска душо.

На то је ступио подворник-калуђер отац Јеротеј. То је био јаки човек, још у пуној снази, имао је дугу и густу косу, омању брадицу, светле и велике очи. Још с врата је почео метанисати, па онда смерно приступи игумановој руци и тихо додаде:

— Оче, благослови!

— Да си благословен!

— Оче игумане ту је један гост и хоће да изађе пред тебе.

— А ко је тај гост?

— Рече да је Рус и да се зове Снридон Харић-Теодоров.

— Шта жели?

— То ће, вели, рећи само оцу игуману и ником више.

— Добро! Пусти га унутра.

Отац Јеротеј се почео клањати и натрашке ићи док напослетку није дошао до врата и док се није изгубио у вратима. Отац игуман се неколико пута обазрео по соби као да неког тражи па онда гласно рече:

— Боже мој, Боже мој, буди ми милостив, или шта ови руски побожници хоће? Ко ће свима тима угодити и ко ће их све одредити привести у царство небесно?

— Куц, куц, куц... чуло се с поља.

— Слободно беше одговор изнутра.

Врата су се брзо отворила и унутра ступи један војнички часник у дугој горњој хаљини (шињелу). Био је то још млад часник као капља. Имао је управо дивне очи из којих је сијала светлост као оно сунчана и кроз коју су провејавали: бол, туга брига и унеколико самопоуздање. Румено бело лице је изгледало као оно краспа јабука, те је све то једно другом, у пуној мери одговарало. Иначе понашање овога госта је било тихо и рекао би човек као да је с њиме срашћено. Једном речи на њему је све ваљано па то је све.

Гост се смерно поклонио пред игуманом на онда рече:

— Благослови оче!

— Да си благословен!

Игуман није добро ни изустио последњу реч кад гост као оно муња збаци са себе горњу часничку одећу (шињел) и пред игуманом је стајало женско чељаде у женском уском оделу са управо дивним стасом, облим грудима и рукама. Игуман се био скаменио од чуда, јер се све ово десило у неколико тренутака, те му је цела ствар изгледала као нешто ванприродно. С тога се био повукао у крај и није смео да се помакне, па би тако и остао, да га није ословила сад већ гошћа.

— Оче игумане опрости, по сто пута опрости..

— Бог праштa ћери!

— Ја сам оче, Вера Михајловна Мусурова из Кијева, и дошла сам амо да потражим лека мојим мукама, дошла сам да се исповедим и причестим, дошла сам да потражим лека боној души. Но знам да сам тим на своју душу навукла нов грех, јер је женскињу приступ у свету обитељ забрањен. Дакле и опет опрости оче игумане но помози, помози...

— Бог помаже ћери и ја ћу му се молити да ти помогне, само кажи твоју невољу, а ја ти дајем поштену реч да ће све остати тајна и да осим нас двоје и оца небеснога о томе неће нико ништа знати. Дакле, хоћу да чујем исповест и ту велику тајну!

— Мој отац Василије Порфировић-Жукин био је официр и загледао се у Јованку Каћинску Пољкињу, па је после своју миљеницу узео за жену а то ми беше моја мајка, да, моја добра мајка!

После ових речи се Вера задрхтала и једва се одржала на ногама, лице јој је било побледело, усне помодриле, а из очију јој је вирио тежак бол. Наједанпут је почела јецати и лицем јој је потекао поток суза... Она је била подлегла тешком болу који јој је груди парао можда данима, недељама и месецима...

Ова њена туга је обузела и игумана, те се стресао, но одмах се прикупио те благо рече:

и Италије, и о ступању ове у обнову тројног савеза. Нагласио је, да је савезом са Русијом постигнут најглавнији смер Француске, а тај је: одбрана њених виших интереса. Но тај савез дозвољава Француској да у пријатељству живи и са осталим државама, а нарочито с Италијом. И тако је учињен крај оном економском рату, који је постојао између Француске и Италије. Обе земље имају од тога подједнако користи. А Средоземно море ће их још више зближити. Обе земље задржале су изузев ову трговачку конвенцију своју потпуну независност. — Нико не може рећи да познаје боље интересе Италије, но што их познаје сама Италија, и с тога је нико не може поучавати, шта јој прописују њени интереси. Но исто тако нико се не може изненадити, што се је и Француска, чим је на трибинама некојих парламената искрсло питање о обнови тројног савеза почела да занима са тим питањима. Наравно у коликој сагласности стоји та ствар, са склопљеним пријатељским и интересним односима између Француске и Италије. Талијанска се влада међу тим сама постарала, да ово стање разјасни и тачно одреди. И њени извештаји упућени француској влади, дају потпуно сигурности, *да политика Италије погледом на њене савезе није управљена против Француске ни посредно ни непосредно; да ни у којем случају није то претња по Француску, ни и у каквом дипломатском облику, нити у каковом међународном протоколу, нити у каквој војној стипулацији. Италија ни у каквом случају и ни у каквом облику не може бити оруђе нити помоћник каковог нападаја на Француску.* Ово најбоље сведочи о помирљивој и пријатељској политици Италије, и да ће се француско-талијанско пријатељство и даље развијати, које је већ и једној и другој земљи доста припомогло.

Пут талијанског краља Талијанског краља Виктора Емануила пратиће на његову путу у Русију и Немачку, талијански министар спољних послова Принети и мин.-председник Занардели. Краљ Емануило укрцаће се у каквом талијанском пристаништу, да не би морао стати на аустријско земљиште, а на путу његову пратиће га у Одесу једно оделење талијанске флоте. — Аустријски листови доносе, да краљ Емануило неће доћи у Аустрију због доброг односа Аустрије с ватиканом. Но да за то није искључено, да ће се цар и краљ Фрања Јосиф и краљ Виктор Емануило састати у другим местима а не у Бечу и Риму. Ову су вест аустријски листови још лане донели Талијански листови међутим поново побијају ту вест.

— Умири се хришћанска душо и продужи твоју исповест!

Ове речи су Веру мало разгалиле и она се исправила, забацила своју подрезану косу натраг, погледала у игумана, па онда одважно наставила:

Власти су мога оца гониле за то што је узео за жену Пољкињу, те су му на сваком кораку сметале и пакостиле му где год су му могле. По себи се разуме да је с тога трпила и моја мајка, па како је и иначе била слабуњава, то је брзо подлегла. Умрла је сиротица... да! умрла... умрла...

Овде је Вера покрила лице рукама и почела плакати, па је онда пала на колена пред игумана и обухватила му колена рукама и оросила их својим топлим сузама. Игуман је тешком муком дошао к себи те је подигао ову јадницу и тихо јој рече:

— Умири се хришћанска душо и продужи тамо где си стала!

— Хоћу, рече одважно Вера и онда наставе: Мој отац није могао да заборави своју врлу љубу а моју добру мајку, па је почео побољевати и после годину дана мученичкога живота подлегао је и он. И он је умро, чујете оче! умро!... умро!... А кад је све било готово ја сам се решила да га осветим и убијем његова команданта Михаила Стрегова генерала, па сам га убила и ево сад молим цркву за милост, оче! молим за милост!... Игуман је био побледио као крпа, устукнуо је неколико корачаји натраг, и најрађе би био утекао само да му је било могуће. Но за тим се прибрао и одважно ступио напред, па одважно и рече:

— Хришћанска душо! Исповест остаје као тајна, која ће бити сахрањена у мојим недрима, али ти си твоју душу оптеретила страшним грехом, огрешила си се против шесте заповеди божије. Треба да спасеш душу, а то ћеш учинити тако ако се пријавиш суду и после трпељиво сносиш оно што ти суд пресуди.

— Тако оче игумане!

— Да!

— Па моји су родитељи доста сносили и овде је враћено по ономе: око за око, зуб за зуб, главу за главу...

— То је друга ствар ћери!

— Тако!

— Да!

— Збогом оче игумане!

После ових речи Вера је као муња отишла па се више није ни вратила. Игуман се крстио од чуда, па је после клецајући отишао у своју ћелију и пао у постељу...

После месец дана су рибари у лову ухватили лешину једнога женскиња, која је била јако нагрђена и никако се није могла лешина распознати. Ова смрт остала је као вечита и тешка тајна...

С.

Узбуниле се жене!

Од кад је др. Богдан Медаковић говорио у сабору о саборском одбору, јако су се узбуниле жене, то јест жене господе посланика.

А моја ми већ никако не да мира. Пита ме све једнако:

— Шта је, зар тебе неће бирати у саборски одбор?

— Неће!

— То је здраво жалосно! Толико си радио и мучио се око народних ствари, па неће да те бирају ни у саборски одбор. И то ми је народна захвалност!

— Ама шта то говориш жено?! Та и до сад ти је било криво, што сам тако занемарио кућу и радио на народним стварима. А шта би тек било да ме изаберу у саборски одбор. Онда би још јаче занемаривао кућу.

— Ништа, ништа! Кад си већ толико радио, треба да те бирају и у саборски одбор.

Тога дана наиђем на жену једног свог пријатеља, па на жену другог пријатеља, а обе само што ми не насрнуше у очи: — Да кле нисте могли радити на томе, да и мој муж буде изабран у саборски одбор.

— Ама за Бога, неће он то и не отима се он за то.

— Али ја хоћу то и ја се отимам за то. Кад може други, ваљда може и он.

Дуго нисам могао да разаберем, који је то враг ушао у жене, док ми на послетку не протумачи жена мог најбољег пријатеља.

Дуго ме је молила да порадим на томе, да њен муж уђе у саборски одбор, па ми на послетку рече и зашто. Дабогме да то ником не кажем, а ја и нисам ником казао, него ћу овде да напишем.

Каже: — Чули сте, како је лепо говорио др. Медаковић о задатку саборског одбора и о дужности чланова његових.

— Чуо сам, али вам право кажем, још би боље било да нисам чуо, а најбоље би било да он оно и није говорио.

— Е дабогме! Зар није лепо разложио, да у саборском одбору не сме бити ни најмање опозиције. Ту треба чланови да се разуму погледом, да ураде све на миг...

— Јест, чуо сам. И дође ми воља у онај мах, да предложим сабору, да наручи 9 лутака, да их свеже канапом па чим ко притисне на дугме, а они као из вертепа, сви једно те исто...

— Окајте се шале. И ја мислим да међу члановима саборскког одбора не сме ни у чем да буде опозиције, него треба да се разуму погледом и да раде на миг.

— Па лепо! Рецимо нека је и тако. Па зар би ви волели да ваш муж буде у таком друштву?!

— Како не би, Бог вас видио!

— Не разумем вас!

— Та ви мушки у опште врло тешко разумете. И зар ви не знате зашто бих ја била најсретнија жена, кад би мој муж седео ма само годину дана у саборском одбору.

— Не знам!

— Та за Бога, тамо би заборавио да тера опозицију и научио би се (у интересу народа) да разуме погледе и да ради на миг.

— Ах, сад вас разумем. И коме би онда било боље но вама?! Која жена не би волела да јој муж уђе у одбор, где ће га дресирати да разуме погледе, да ради на миг и да заборави на опозицију...

Госпођа обори главу, па ме мало после поче и опет молити:

— Јелте да ћете се заузети, да мој човек буде изабран у саборски одбор?!

Ето шта може да учини један непромишљен говор!

Вести из места и са стране.

Повереница дру Николи Ђурђевићу. Др. Никола Ђурђевић, посланик новоградишког среза, на нашем срп. народном црквеном сабору, добио је од врло угледних свештеника свога среза брзојав у коме одобравају његово држање па сабору, као и држање радикалног клуба. Потписани су под брзојавом: Поповић, Кутузовић, Јовановић, Мијачевић, Кајгановић, Лукић, Продановић, Целајлија, Витас, Јањетовић и Зец. Осим тога има и других потписа, Корке економа и других.

Куга. У Цариграду се појавила куга, и већ су две особе умрле од те несретне боље. Више их је болесних од ње. Турска влада учинила је све мере да сузбије ову ужасну бољу и да је спречи, да се рашири и по другим местима Турске.

Председник сдружених држава америчких креће се на велики пут, да походи сва већа места сдружених држава. Познато је да тај пут чине председници удружених држава за то, да препоруче својим суграђанима, да их поново бирају за председника земље. Но како јављају из Њујорка, садањи председник сдружених држава америчких тешко да ће бити те среће. Против њега је јака струја и врло велики и угледан број грађана. Између других разлога, што су против њега, један је и тај, што је развио врло велики раскош, од кад је постао председником.

Румунске школе у Турској. Службени лист румунске владе саопштава буџет, који је румунски парламенат одобрио за румунске школе и цркве у Турској а за финансиску годину 1902—3. Тај буџет износи 335.000 дин. И то: на учитеље у солунском вилајету 29.830 дин., у битољском 33.455 дин., у јањинском вилајету 16.860 дин., у косовском вилајету 8.640 дин., на свештенике, црквењаке и пензионаре у речена четири вилајета 19.455 дин.; на средњу девојачку школу у Битољу, учитељи 11.050 а издржавање 6.528 дин.; на тамошњи лицеј учитељи 31.581 дин. а издржавање 19.290 дин.; трговачку школу у Солуну, учитељи 22 460 дин, а издржање 10.400 дин.; на трговачку школу у Јањини, учитељи 14.110 дин., а издржавање 10.092 дин.; на школу у Софији 11.140 дин., на школу у Турпијкају 4.328 дин., на кирије за школе 30.741 дин. Школски ревизори и пензија за бив. инспектора износе 11.750 дин. Стипендије у четири вилајета 7.307 дин., у Цариграду 2.430 дин., у Галати 2,932 дин. Банчина комисија 3.000 дин. Изванредни кредит је 18.711 динара.

Становништво Шведске. Према попису имала је Шведска при концу 1901. г. 5,175.228 становника. Од којих мушких 2,526.179 а женских 2,649.049. У главном граду Штокхолму било је 303.356 становника. А у Готенбургу беше 132.111 становника.

Пливање као школски предмет. У Берлину хоће да заведу у општинској школи пливање за обвезан наставни предмет, као што су и гимнастика и свирање. Да би се деца што пре обучила пливању кад уђу у воду, они их пре тога на суву уче свима покретима тела који се чине при пливању. За ту је наставу одређено и општинско купатило на Шпреи.

Брзојави „Застави.“

Стигли 22. јуна.

Беч. Овде није ништа познато о доласку угарских министара овамо идуће недеље, у ствари продужења саветовања о поравнању.

Рим. Руски цар походиће краљевски двор и Рим у месецу октобру.

Париз. Сабор је бурно поздравио министра-председника и са великом већином исказао влади своје поверење.

✝

Јављамо свима сродницима, пријатељима и познаницима, да ћемо у среду 26. о. м. по ст. к. у срп. православној цркви у 10 сати пре подне давати

шестонедељни парастос

нашем

ПАНТИ Л. ЈОВАНОВИЋУ.

У Митровици, 20. јуна 1902.

379 2—2 **Ожалошћена родбина.**

Лицитација.

У смислу одлуке црквеног одбора бр. 123. од 7. (20.) јунија 1902. год. овим се одређује офертна лицитација на мањак за зидање школе на Ченеју уз ченејску цркву на сентомашком друму, по постојећем плану.

По прорачуну радње се деле у 1. зидарски. 2. дунђерски, 3. ламарски, 4. столарски браварски стакларски и бојадисарски посао, даље у разне послове (Diverse-Arbaiten.)

Рефлектанти могу посао у целини а и засебно по струци узети.

Зидање школе отпочеће после кукуружње бербе тако, да се школа назида и под кров метне још ове јесени.

Од утаначене своте добиће подузимач када кућу под кров метне једну трећину, када кућу преда и то је 1. августа 1903. год. једну трећину а након 6 месеци после колаудирања последњу трећину.

Оферте ваља до 1. августа 1902. подписаном председнику предати.

Општина придржава себи права слободног решења у погледу поднетих оферата.

Из седнице црквеног одбора у Новом Саду, 7. (20.) јунија 1902.

Паја Ћурчић, књиговођа. 365 2 2 **Петар Попадић,** председник.

ПОМОДНО-МАНУФАКТУРНА ТРГОВИНА

БРАЋЕ ЂОРЂЕВИЋА-НАНЧИЋА

у Белој Цркви (Fehértemplom)

потребује једног старијег и једног млађег помоћника, добре продавце а солидног владања. Потребно је знање српског, немачког, мађарског и романског језика. — **Ступање 1. августа по рим.** 343 2—2

Књиговођа и кореспондент

са добрим препорукама за српски и немачки (самостална снага) тражи се. Понуде на оба језика са условима ваља упутити

Борн и К°.

390 1—3 Београд.

ГАЗДАРИЦА.

Једна женска, средњих година од боље фамилије, тражи себи место за газдарицу. Ступити може одмах.

Обратити се: **Лемешки сокак. кућни број 259. Д. К., Сомбор.**

377 2 2

Објашњења

о ИМАЊУ, ПОРОДИЦИ, или појединим личностима, ма где они били. савесно и поуздано даје

A. Wolffsky, Berlin

№ 37. извештавајући завод

основан 1884. године. 252 10 20

Red Star Line, Antwerpen

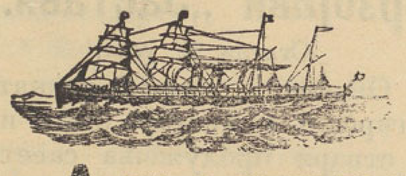

У Америку.

Прве класе поштански бродови. — Управо без претоваривања у Њујорк и у Филаделфију. — Добро препитање. — Врло добро уређене лађе. — Јефтина вожња

Извешћа даје: 7 22—38

Red Star Line. 20. Wiedener Gürtel, in Wien.

ГВОЖЂАРНИЦА

М. ВУЛИЋ, Нови Сад.

Темеринска улица бр. 12.

ПРОДАЈА УГЉА.

Препоручује своје добро снабедевено стовариште гвожђарског еспапа као: *Гвожђа, осовина, ланаца, фуруна, илеха, ексера, окова за зграде, столарског, коларског и ковачког алата и велики избор кухинског посуђа. Даље*

100 кгр. најфинијег буковог дрвета угља . . . . . 6 кр. — п.

100 кгр. I. врсте врдничког угља . . 2 кр. 20 п.

од 50 кгр. на више безплатно у кућу стављено

1 кгр. дрвеног угља 12 потура.

Папира за **покривање куће. (Dachpappe)** 10 □ метара 294 20—20

№	2	3	4	5
Кр.	4 50	3.70	3.20	2.40

Тачна солидна и брза послуга, јефтиније него игде.

КО ТРЕБА

ЧИСТЕ ШЉИВОВЕ РАКИЈЕ

од 9½—10 гради јаке по К. 60.— за 100 литара нека се обрати на

337 5—5 **Бачића и друга**

Јасеновац н/С.

Славонија.

На сваком листу водени знак.

СВЕТСКИ ЕКСПОРТ!

Прави египатски папирни омотци за цигаретле (Hülsen) јесте

AIDA

а које су свуда припознате за најбоље за здравље посве нешкодљиве.

289 12-40

Добија се у главним и споредним трафикама

Памучарска и српско-платнарска трговина

ЈОВАНА Т. ЧАВИЋА

У НОВОМ САДУ

потребује млађег помоћника вична тој струци. Ступити може одма. 386 2—2

ПОМОДНО-МАНУФАКТУРНА ТРГОВИНА

САВЕ Ј. КРСТИЋА

→ У РУМИ ← 370 3—3

потребује два добра и солидна помоћника, који говоре српски, немачки и мађарски.

За женске неопходно потребно

Чудновато брзо дејство.

ЖЕНСКА ЛЕПОТА

може се постићи, усавршити и одржати употребом изврсног

ФЕЛДЕШОВОГ

МАРГИТ-КРЕМА

који је хемијски чист, а без живе и олова, **са свим нешкодљив** и без масти.

Ова светско призната помада за лице за неколико дана уклања **пеге, флеке, бубуљице, митфресере** и друге **болести на кожи.** Глача боре и уклања богиње, даје лицу белу, глатку и нежну боју.

Најбоље средство за чување лица од сунца и ветра.

ЦЕНЕ: Мала тегла 1 кр., велика тегла 2 кр. **Маргит-пудер** 1 кр. 20 п. **Маргит-сапун** 70 п. **Маргит-паста за зубе** 1 кр. **Маргит-вода за лице** 1 круна.

Многобројна признања и захвалнице.

Поштом уз поузеће или уз претходну пошиљку новаца разашиље произвађач

K. von FÖLDES, Apotheker, ARAD.

Добија се у свакој апотеци, дрогерији и парфимерији.

138 13 – 20

Главни депо: у Новом Саду, у апотекама:

Г. Плавшића, Богосл. Хеса и Јована Вујића.

— Законом заштићено! —

Од подражавања се треба чувати.

Потварачи се судски казне.

Најбоље средство *за* лепоту.

ПОЗИВ

НА

ванредну главну скупштину

СРПСКЕ ПОВРТАРСКЕ ЗАДРУГЕ

У НОВОМ САДУ

(удружење са неограниченом одговорношћу)

која ће се одржати у четвртак, 27. јуна (10. јула) 1902. год

Дневни ред.

1.) Извештај управног одбора о досадањем раду.
2.) Предлози о начину даљега рада.
3.) Одобрење повишице кредита.
4.) Евентуални предлози.

У Новом Саду, 19. јуна (2. јула) 1902.

391 1—1 **Председништво.**

Трговина шпецераја и деликатеса

СТОЈАНОВИЋА И РАДОВАНОВИЋА

У НОВОМ САДУ

потребује ДВА ШЕГРТА из добрих кућа. 383 2—2

Потписани требам за своје свратиште **„К' КРУНИ“** у **ОКУЧАНИМА**

ВАЉАНА ГОСТИОНИЧАРА

који би моје пиће точио уз провизију. Исти би имао бесплатан стан и своју кухињу за издавање јела. Порезе и потрошарину плаћам сам. Гостионица постоји преко 50 година; има велике просторије за држање забава и лепу башту са кугланом. Гостионичар треба да говори осим српски и немачки. Ступити би имао одмах, а најдуже до 1. августа о. г. Јамчевине треба да положи 300 круна. Понуде нека се шаљу на

Милана Мимића,

380 2—3 ОКУЧАНИ.

385 **НЕЧУВЕНО ЈЕФТИНО!** 1—1

315 ствари само за 1 ф. 85 новч.

Један елегантан сат који се навија свака 24 сата а са гаранцијом доброг хода са позлаћеним ланцем, 1 леп кође са источњачким бисером, најлепши украс за женскиње, 1 врло леп цигаретеншпиц са бернштајном, 1 дивна игла за пошу са симиљи бриљантом, 1 врло елегантан прстен са имитинираним драгим каменом за господу и госпође, 1 дивна гарнитура са дугмадима са патент копчом за манжетне, крагнове и груди са гаранцијом 3% дублзлата, 3 комада правих кончаних џепних марама, 1 врло леп елегантан писаћи прибор од никла са енглеским механизмом, 1 дивна кутија са огледалом и финим чешљем, 1 врло елегантан париски брош за даме, најновије моде, 1 врло лепо увезана бележница, 20 ком. ствари потребних за дописивање, 1 врло фино држаље за пера, 72 енглеска пера за писање и 200 разних ствари које су у кући потребне, могу се добити у наточ (per Nachnahme) или кад се пошље новац у напред на адресу:

Exporthaus H. Spingarn

in **Krakau,** Postfach № 75.

Ко наручи два пакета добија још бадава 1 фини федермесер са две сеченице. За сваки даљи пакет више од два добија се такође такав федермесер. Ако се коме пошиљка не допада, новац се враћа.

1 21—

Главни уредник Јаша Томић. Одговорни уредник Константин Брадваровић. Српска штампарија дра Светозара Милетића у Новом Саду.